

DA ZOUDARDET CÔZ **NAPOLEON,** *R*

*Pere a zanto o c'halonou o tridal gant eur joa dener,
o c'houzout e zear da guerc'hat Relegou an Harros da
enezen Santez-Helena, tri mil leo a Franç, e pelec'h
zeo bet chommet captif epad c'hoec'h vloas, gent merret,
hac a zeu anfin da veza digasset da entêri da Baris,
e pelec'h e vezo savet dezân eur bez caër meurbet.*

Var ton : Canomp adar'e, va brois, victorlou Napoléon.

DIREDIT, Bretonet vaillant; diredit gant hast amâ,
Da zelaou comze eus eur c'hêlou ho peurgargo eus a joa;
E zear da guerc'hat relegou ar gür squer eus ar vaillanc.
Evit donet d'o entêri en Paris, capital Franç.

Louis-Philip, hon-Roue mäd, leun demeus a vadelez,
Soignus bras da gresqi bepret ar gloar er Rouantelez,
A ordren d'ar Pripç a Joinvil, e vab, Prinç leun a galon,
Monet da Santez-Helena da guerc'hat Napoleon.

Qerqent vel ma zeus goulennet diouzar Sozon en renta,
O devez consantet diouc'h-tu gant eur joa eus ar vrassa.
Qementse zo eur merq' certain demeus ar gür union
A rên, a drugare Doue, entre an diou nation.

Ar Gouarnamant en devez en e furnes decidet
Ma vezo ebars en Ilis Hotel an Invalidet
Entèret corf Napoleon, etouez e harroset còs,
A vev c'heas eno, o tepord monet d'an ên da repos.

En Hotel an Invalidet eus eur joa eston meurbet,
O sônjal o d'o an enor da zont souden da velet
Deposi corf an Harros bras etouezo, brezellerien,
Od'oa goechal d'o Impalaer grêt eus oc' hourach preuven.

An duc còs Conegliano a zantas eur joa qer vras,
M'en em sônje barser moment yaouanqet a dregont vloas.
Oh! emezo oll, brema eo certain contant hor c'halon,
Pa deu da repos en hor c'hreiz hon harros Napoleon.

Tri den demeus a renq huel gant ar Prinç a ya brema
D'ambarqi var eur fregaden evit Santez-Helena :
Ar general Bertrand, Las-Cas, deputer a Finister,
Neuze ar general Petit, mignon còs d'an Impaler.

Naeljet qetober gûel choas : Bertrand evel gür vignon,
A heuillas a volonteze vad en exil Napoleon ;
Tad Las-Cas en d'oe an enor da veza eno ive,
Petit a recevas adieu Napoleon d'e arme.

Mes mont a rayo ouspen ze gante var ar fregaden,
Mignonet còs Napoleon, diana eun tri c'hant den.
Rouanes Franç, leun a respet evit ar Religion,
A gass eur béleg da zivoal relegou Napoleon.

Rentet e Santez-Helena, e voe grêt er vatimant,
Ganteur soign demeus ar vrassa, ractaleur chapelardant,
En pehini voe deposet relegou Napoleon,
Test da bere voa daoulinet ministr ar Religion.

An Impalaer Napoleon en devoa eur c'hoant esqis
Ma elje e gorf paour eun deiz repos er guêr a Baris.
Cetu-ta, goude nontec vloas m'en deus e ene rentet,
E teuer da accomplissa ar pezh en d'oa goulennet.

Hac en zo bet biscoas er bed eun harros qer burzudus,
Adalec e stereden vad betec e fin maleürus?
Hanvomp amañ, en e enor, an oll poentchou principal
Demeus e vuez burzudus hac en oll dreist-ordinal.

Ganeter bemzeza viseosi, mil seiz-cant nao tri-uguent,
Ne voa c'hoas nemeteur buguel ma voer servich qerqent.
Er bloa trizec ha tri-uguent voa dija chef escadron;
Ha da bévar bloas varnuguent ec'h assieje Toulon.

Ar bloavez goude voe hanvet commandant artilleri,
D'an oad a bemp bloas varnuguent, eus an arme'n Itali;
Tri bloas goude general chef demeus ar memes arme,
Hac en trivac'h ha tri-uguent an Egypt a gonquere.

Hanvetqenta consula Franç d'an oadeusa drégont vloas,
Ar bloa goude e Marengo e c'honit eur vataill vras.
Austerlitz, Iena, Friedland, Eylau, zo testou corten
Demeus a c'halloud burzudus Impalaer ar Francisien.

E-Waterloo, e mil eiz cant pemze, an drivac'h even,
Endoac'hoc'h vloas ha daou-uguent pa vlancâs stereden,
Forcet, dre ar circonstançou, en em rentas d'ar Zozon
E guis adversour generus, franc ha leal ha gûirion.

Mes ractal gante voe casset tri villêo demeus ar Franç,
D'un enezen horrubl meurbet, elec'h m'oc'hep esperanç:
Enezen Santez-Helena, e pini voe prisonnier
Epâd c'hoec'h vloas, qen a deuas Doue d'achuel vîzer.

Nontec vloas zo ta eo maro en enezen horrubl-ze,
Pell deus ar Franç, abandonet en un draonien drist ene;
Mes, hep dale vo demp rentet, en dezir vras pepini,
Hac e chommô da virvigen en hor c'hreiz da reposit.

Eu pad rën e gaptivite, en devoe evit jolier -
An infam Soz Sir Hudson-Low, execrabl d'ar bed antier :
An den vil-ze a dourmante Napoleon bep instant,
Dre bep seurt act a dirantis, dre m'oa eno oll buissant.

Anfin, qement en deveus grêt oc'h argars Napoleon,
M'en deveus ellet dont abenn da gontanti e galon :
An Impalaer brêvet oll dre an nerz eus e boanniou,
Zo qer fêzet na ell muistourmouz qement a dourmanchou.

Ebars en andret horrubl-se en deus rentet e ene,
Goude qement a drubuillou, entre daouarn e Zoue.
Er bemp mismac, bloa mil eiz cant unap varnuguent eno
E receo e sacramantchou, hep nep aon eus ar maro.

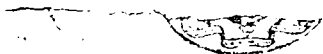
Endro deân, leun a zaelou, voa Bertrand ha Montholon,
Daou general, o d'oa heuillet en exil Napoleon ;
An autrou abat Vignali, var an douar daoulinet,
A bede Doue a galon yit an Harros decedet.

Qerqent o zeus bet e vouisqet eus e habit coronal,
Eus e gordon a legion, hac e gleze general,
Pini a zougue e Wagram, e Drest, Moscou, Montmirail,
En Austerlitz ha lec'hiquall, vel trec'houren peb bataill.

Eur grucifi a voe poset neuze var greiz e beultrin,
Vit ma vije tost d'e galon imach e Grover divin.
Oll ganonniou an enezen na heanent da denna
Evitannonci voa maro brassa harros ar bed-mâ.

Tri arched a voe grêt neuze da roceo e relegou :
Unan plom, unan houarn-güenn, hac un all en accajou.
En hini plom e voe laqet gant e oll accoutramant,
Hac e galon voe dastumet ebars en eur voest arc'hant.

An oll Sozon ha Francisien voa ebars an enezen
A heuille corf Napoleon, coulz hac an estranjourica.
An eiz a vae voe entêret en eun draonien a garrie
Da y-sita, en e yec'het, vel plaç a dranquille.

Repos en peoc'h, ô Harros bras ! en ascre eus a Zoue ;
Obtenet ec'h eus da vennat demeus abers hon Roue.
Goulen a rejout reposit var riblou rivier Paris,
En creiz pobl Franç, evit receo oll sicouriou an Ilis.

En amzer horrupl hac impi eus ar revolution,
E voa serret an ilisou, ne voa nep Religion :
Napoleon a éruas, a c'halvas ar véleyen,
Hac a laqas da rën en Franç güir lezen ar gristenien.

Ne alfemp bigen niveri an nombr eus e victoriou ;
An Europ oll a voe test mat voe mestr var an oll vroyou.
Laqat eure brô gaer ar Franç ar c'henta var lein argloar,
Dre e vaillantis burzudus, e furnes hac e bouvoar.

Qementse a dle hon douguen da gaout dioutan memor ;
En voa brassa harros ar bed, commandi rê d'ar victor.
Enor ha gloar ra vo rentet en peb brô d'e relegou,
Ha ra vevo da virviquen e remor en oll vroyou.

C'houi pereoc'h eus bet goechal ar boncur hac an enor
Da veza gant Napoleon cunduet oll d'ar victor,
Requetit oll digant Doue, demeus a fong ho calon,
Da receo en e varados an trec'hour Napoleon.

Ne hanvimp nemet eur Breiziad etouez qenlies bini
O deus grêt preuven a gourach dirac faç an enemi :
La Tour-d'Auvergn, a Guærahès, da bini vo prest savet
Eur statu gaerer c'hamp-bataill er guær mæzo bet ganet.

Soudardet Breis ! mar bez un deret dic'honina hocleze,
Bet memor en Napoleon, ho sello demeus an êe.
Ar zônch-se heppen ho talc'ho bepret en hent an enor :
Bet dignatao diouzh ho tud còs paguerzent oll d'ar victor.

FIN,

ENTERRAMANT AN IMPALAER NAPOLEON,

AR 15 EUS A VIS QERZU 1840.

Var ton : Sonjit, den abuset, sonjit en eternite!

PETRA a glévàn-me?... Perac an tennou canon?...
Hac éru eo en Franç Relegou Napoleon!...

— Ia, an eiz a vis Dù, en Cherbourg éruet,
Hac en eul lestr a vapeur prest int bet transbordet.

Adalec qær Cherbourg, hac a bep tu eus ar Sên
Eo bordet ar riblou a zoudardet ancien;
Eur bobl niverus meurbet gant hast a ziredas
Vit saladi'r Relegou a Napoleon bras.

Ar bemzec a Guerzu, Paris oll a voa er za,
Vit ellout contempli an arvest eus ar brásça.
Ar bobl a zired en foul, gant glac'har, da velet
Relegou Napoleon, brásça harros voe bet.

Qerqent ha goulou-deiz e clévet dre ar ruyou
Oe'h ober-ar rappel, tambourinou, trompillou;
Un heur goude n'em gavas ar gard national,
Trouplou var droad ha var varc'h a éruas ractal.

Da zeg heur e zoat oll rassamblet var ar blacen,
Hac e tiambarcjot an Impalaer souden:
Placet voe qerqent gant pomp eno neuze ractal
Gant calz a solemnite er char imperial.

An autrou Arc'hescop, coulz hac an oll véleyen,
Gant devotion vras o devus grêt ar beden;
Qerqent corf an Impalaer gant respect zo douguet
Gant ar zoudardet vaillant hac ar vartolodet.

An autonitegu, eur c'haon bras en o c'halon,
A heuille gant respect Relegou Napoleon.
An Deputet, ar Pared, an oll Generalet,
Ar Prefetet, ar Meriou, o c'halon glac'haret.

Oll rejimañtchou Franç o devoa bet deputet
Certen nombr eus o zud, vit m'o dije asistet:
An Aumonier a voa ét da Santez-Helena
A voa en peun ar c'hortech en eur stat an trista.

An autrou'r Prinç Joinvil voa gant e estat-major,
Ar Marechalet Franç voa er plagou a enor.
Ar char voa oll alaouret, ha goal gaer decoret
A zrapoyou gonezet var an enemiet.

C'hoeroc marc'h du a voa demeus ar char amaret;
Eus a dapissou aour e voant caparaonet:
Anfin, biscoas ne veljot en nep brô gant eston
Qer caer vel Enterramant hor bras Napoleon.

An égl imperial, an drapoyou tricolor,
A zisquele d'an oll e commandjont d'ar victor.
Anfin, da un heur anter e zeo bet éruet
Ar c'horf dirac an Hotel eus an Invalidet.

An Arc'hescop en deus bet commañcet an ofiç,
Hac ar c'horf zo diouc'h-tu antreet bars en ilis.
En violet voa gäisqet eno ar véleyen,
Evel en Rom da ofiç demeus ar verzerrien.

Ellout réér assuri penos james nep christen
Pere a voa eno n'aconac'haint birviquen
Tréjou caer Napoleon ebars en e archet,
En e uniform caera, vel pa vije cousqet.

Ar Prinç eus a Joinvil en deus presentet neuze
Corf an Impalaer gant respect bras d'ar Roue,
En eur lavarat deán, a galon contristet,
Ar c'homzou-mâ gant glac'har hac en daclou beuzet:

« Sir, presanti rân dec'h amâ corf Napoleon.... »
Ar Roue a respont, an eneres en e galon,
Gant eur vouez majestuos hac eun nobl assuranc:
« En receo a rân ouzoc'h en hano eus ar Franç. »

Ar Marechal còs Soult a zalc'he eun orillier
Var bini voa poset cleze an Impalaer ;
Ar general Bertrand voa carguet gant ar Roue
Da laqat var ar vascaon an immortal cleze.

Ret voa beza eno evit gñelet an daelou
A scuill soudardet còs, o sònjat er victoriou
A c'honezjont, cunduet gant Napoleon-Vras,
Pini neo mui diraze 'met relegou, sivoas !

Eun devez all aroc e voe gñelet gant eston
Daoulinet, o pedi, ouz arched Napoleon,
Ar marechal Soult, stoët, mantret gant ar glac'har,
E benn entre e zaouarn, casi stoc d'an douar.

Eur music ar c'haera, mes dre donniou truezus,
A scòe ar galon, ha maueziou melodius,
A gane gant majeste *Requiem*, *Kyrie* :
Ar galonou a fraille oll d'an *Dies iræ*.

An ilis oll endro a voa meurbet decorèt
A dapisseri zei gant o franchou alaouret,
Hac en creiz an Templ divin e velet ar vascaon
Goarnisset oll a vercou truezus an anaon.

Disqennet eo er bez Napoleon da viken,
Evel m'en d'oa c'hoantët, er gapital Franç christen :
Etouez an Invalidet e gorf paour a repos ;
E ene, gant graç Doue, a zo er Barados.

Bremà, ni, Francisien, n'hon eus nemet pedennou
D'adressi da Zoue, en eur stouat hor pennou,
Evit hon Impalaer gant an dud a Ilis :
Lavaromp a greiz calon, *Pater*, *De profundis*.

FIN.

E Meuroulez, eus a Imprimeri LÉGAN. — 1840.